

śṛṅgāra-śatakam

bhartṛhareḥ

I used the Vidya Bhavan Sanskrit Granthamala (#61) edition from Chowkhamba (1988) to do this transcription. It really needs a critical reading, as there seem to be several extant editions with different numberings and many interpolated verses. This text could use proofreading before we post another version of the text on line. (JKB)

śambhu-svayambhu-harayo hariṇekṣaṇānām
yenākriyanta satatam gṛha-kumbha-dāsāḥ |
vācām agocara-caritra-vicitritāya
tasmai namo bhagavate makara-dhvajāya ||1||

smitena bhāvena ca lajjayā bhiyā
parāṇmukhair ardha-kaṭākṣa-vikṣaṇaiḥ |
vacobhir irṣyā-kalahena līlayā
samasta-bhāvaiḥ khalu bandhanam striyaḥ ||2||

bhrū-cāturyāt kuṣcitākṣāḥ kaṭākṣāḥ
snigdḥā vāco lajjitāntās ca hāsāḥ |
līlā-mandaṁ prasthitam ca sthitam ca
strīṇām etad bhūṣaṇam cāyudham ca ||3||

kvacid sa-bhrū-bhaṅgaiḥ kvacid api ca lajjā-parigataiḥ
kvacid bhūri-trastaiḥ kvacid api ca līlā-vilalītaiḥ |
kumārīṇām etair madana-subhagair netra-valītaiḥ
sphuran-nīlābjānām prakara-parikīrṇā iva diśāḥ ||4||

vaktraṁ candra-vikāsi paṅkaja-parihāsa-kṣame locane
varṇaḥ svarṇam apākariṣṇur alinī-jīṣṇuḥ kacānām cayaḥ |
bakṣojāv ibha-kumbha-vibhrama-harau gurvī nitamba-sthalī
vācām hāri ca mārdaṇam yuvatīṣu svābhāvikaṁ maṇḍanam ||5||

smita-kiñcin-mugdham sarala-taralo drṣṭi-vibhavaḥ
parispando vācām abhinava-vilāsokti-sarasaḥ |
gatānām ārambhaḥ kīsalayita-līlā-parikaraḥ
spṛśantyās tāruṇyam kim iva na hi ramyam mṛgadṛśaḥ ||6||

draṣṭavyeṣu kim uttamaṁ mṛgadṛśaḥ prema-prasannaṁ mukham
ghrātaveṣv api kim tad-āśya-pavanaḥ śravyeṣu kim tad-vacaḥ |
kim svādyeṣu tad-oṣṭha-pallava-rasaḥ spṛśyeṣu kim tad-vapu-
rdhyeṣu kim nava-yauvane sahrdayaiḥ sarvatra tad-vibhramāḥ ||7||

etās calad-valaya-samhati-mekhalottha-
jhaṅkāra-nūpura-parājita-rāja-haṁsyāḥ |
kurvanti kasya na mano vivaśaṁ taruṇyo
vitраста-mugdha-hariṇī-saḍṛśaiḥ kaṭākṣaiḥ ||8||

kuṅkuma-panka-kalaṅkita-dehā
gaura-payodhara-kampita-hārā |
nūpura-haṁsa-raṇat-padma
kaṁ na vaśīkurute bhuvi rāmā ||9||

nūnam hi te kavi-varā viparīta-vāco
ye nityam āhur abalā iti kāminīs tāḥ |
yābhir vilolitara-tāraka-ḍṛṣṭi-pātaiḥ
śakrādayo'pi vijitās tv abalāḥ katham tāḥ ||10||

nūnam ajñā-karas tasyāḥ subhruvo makara-dhvajaḥ |
yatas tan-netra-sañcāra-sūciteṣu pravartate ||11||

keśāḥ samyaminaḥ śruter api param pāram gate locane
antar-vaktram api svabhāva-śuci-bhīḥ kīrṇam dvijānām gaṇaiḥ |
muktānām satatādhivāsa-rucirau vakṣoja-kumbhāv imā-
vittham tanvi vapuḥ praśāntam api terāgam karoty eva naḥ ||12||

mugdhe dhānuṣkatā keyam apūrvā tvayi ḍṛśyate |
yayā vidhyasi cetānsi guṇair eva na sāyakaiḥ ||13||

sati pradīpe saty agnau satsu tārāravīnduṣu |
vinā me mṛga-śāvāksyā tamo-bhūtam idaṁ jagat ||14||

udvṛttaḥ stana-bhāra eṣa tarale netre cale bhrū-late
rāgādhiṣṭhitam oṣṭha-pallavam idaṁ kurvantu nāma vyathām |
saubhāgyākṣara-mālikeva likhitā puspāyudhena svayaṁ
madhyasthāpi karoti tāpam adhikaṁ romāvaliḥ kena sā ||15||

mukhena candra-kāntena mahānilaiḥ śiroruhaiḥ |
karābhyām padmarāgābhyām reje ratnamayīva sā ||16||

guruṇā stana-bhāreṇa mukha-candreṇa bhāsvatā |
śanaīś-carābhyām pādābhyām reje grahamayīva sā ||17||

tasyāḥ stanau yadi ghanau jaghanam ca hāri
vaktram ca cāru tava citta kim ākulatvam |
puṇyam kuruṣva yadi teṣu tavāsti vāñchā
puṇyair vinā na hi bhavanti samihitārthāḥ ||18||

ime tārūṇya-śrī-nava-parimalāḥ prauḍha-surata-
pratāpa-prārambhāḥ smara-vijaya-dāna-pratibhuvāḥ |
ciraṁ cetaś corā abhinava-vikāraika-guravo
vilāsa-vyāpārāḥ kim api vijayante mṛga-dṛśām ||19||

praṇaya-madhurāḥ premodgārā rasāśrayatām gatāḥ
phaṇiti-madhurā mugdha-prāyāḥ prakāśita-sammadāḥ |
prakṛti-subhagā visrambhārdrāḥ smarodaya-dāyini
rahasi kim api svairālāpā haranti mṛgīdṛśām ||20||

viśramya viśramya vana-drumāṇām
chāyāsu tanvī vicacāra kācit |
stanottariyeṇa karoddhṛtena
nivārayanti śāsino mayūkhān ||21||

adarśane darśana-mātra-kāmā
dṛṣṭvā pariṣvaṅga-sukhaika-lolā |
āliṅgitāyām punar āyatākṣyā-
māsāsmahe vighrahayor abhedam ||22||

mālati śirasi jṛmbhaṇām mukhe
candanām vapuṣi kuṅkumāvilam |
vakṣasi priyatamā madālasā
svarga eṣa pariśiṣṭa āgamaḥ ||23||

prān mām eti manāg anāgata-rasam jātābhilāṣām tataḥ
savṛḍam tad anu ślathodyamam atha pradhvasta-dhairyam punaḥ |
premārdrām sprhaṇīya-nirbhara-rahaḥ krīḍā-pragalbham tato
niḥsaṅgāṅga-vikarṣaṇādhika-sukha-ramyam kula-strī-ratam ||24||

urasi nipatitānām srasta-dhammillakānām
mukulita-nayanānām kiñcid-unmilitānām |
upari surata-kheda-svinna-gaṇḍa-sthalānā-
madhara-madhu vadhūnām bhāgyavantāḥ pibanti ||25||

āmilita-nayanānām yaḥ
surataraso'nu samvidam bhāti |
mithurair mitho'vadhārīta-
mavitatham idam eva kāma-nirbarhaṇam ||26||

idam anucitam akramaś ca puṁsām
yad iha jarāsv api manmathā vikārāḥ |
tad api ca na kṛtam nitambinīnām
stana-patanāvadhī jīvitam ratam vā ||27||

rājas-tr̥ṣṇāmburāṣer na hi jagati gataḥ kaścīd evāvasānam
ko vārtho'rthaiḥ prabhūtaiḥ sva-vapuṣi galite yauvane sānurāge |
gacchāmaḥ sadma yāvad vikasita-nayanendīvarālokinīnā-
mākramyākramya rūpaṃ jhatīti na jarayā lupyate preyasīnām ||28||

rāgasyāgāram ekaṃ naraka-śata-mahā-duḥkha-samprāpti-hetu-
rmohasyotpatti-bījaṃ jaladhara-pāṭalam jñāna-tārādhipasya |
kandarpasyaika-mitraṃ prakatīta-vividha-spaṣṭa-doṣa-prabandham
loke'smin na hy artha-vraja-kula-bhavana-yauvanād anyad asti ||29||

śr̥ṅgāra-druma-nīrade prasṛmara-kriḍā-rasa-srotasi
pradyumna-priya-bāndhave catura-vān-muktā-phalodanvati |
tanvī-netra-cakora-pāvana-vidhau saubhāgya-lakṣmī-nidhau
dhanyaḥ ko'pi na vikriyāṃ kalayati prāpte nave yauvane ||30||

sāmsāre'sminn asāre kunṛpati-bhavana-dvāra-sevā-kalaṅka-
vyāsaṅga-vyasta-dhairyaṃ katham amala-dhiyo mānasam saṃvidadhyuḥ |
yady etāḥ prodyad-indu-dyuti-nicaya-bhr̥to na syur ambhoja-netrāḥ
preṅkhat-kāñcī-kalāpāḥ stana-bhara-vinaman-madhya-bhājas taruṇyaḥ ||31||

siddhādhyāsita-kandare hara-vṛṣa-skandhāvarugṇa-drume
gaṅgā-dhauta-śilā-tale himavataḥ sthāne sthite śreyasi |
kaḥ kurvīta śiraḥ praṅāma-malinam mlānam manasvī jano
yad-vitrasta-kuraṅga-śāva-nayanā na syuḥ smarāstram striyaḥ ||32||

sāmsāra tava paryanta-padaṃ na davīyasī |
antarā dustarā na syur yadi te madirekṣaṇām ||33||

diśa vana-hariṇibhyo vaṃśa-kāṇḍa-cchavīnām
kavalam upala-koṭi-cchinna-mūlam kuśānām |
śaka-yuvati-kapolāpāṇḍutāmbūla-vallī-
dalam aruṇa-nakhāgraiḥ pāṭitam vā vadhūbhyaḥ ||34||

asārāḥ sarve te virati-virasāḥ pāpa-viśayā
jugupsyantām yad vā nanu sakala-doṣāspadam iti |
tathāpy etad-bhūmau nahi para-hitāt puṇyam adhikam
na cāsmin sāmsāre kuvalaya-dṛśo ramyam aparam ||35||

etat-kāma-phalo loke yad dvayor eka-cittatā |
anya-citta-kr̥te kāme śavayor iva saṅgamaḥ ||*||

(marked as an interpolated verse)

mātsaryam utsārya vicārya kārya-

māryāḥ samaryādam idaṁ vadantu |
sevyā nitambāḥ kim u bhūdharāṇā-
mata smara-smera-vilāsinīnām ||36||

saṁsāre svapna-sāre pariṇati-tarale dve gatī paṇḍitānām
tattva-jñānāmṛtāmbhaḥ-plava-lalita-dhiyām yātu kālaḥ kathaṅcit |
no cen mugdhānganānām stana-jaghana-ghanābhoga-sambhoginīnām
sthūlopastha-sthalīṣu sthagita-karatala-sparśa-lilodyamānām ||37||

āvāsaḥ kriyatām gaṅge pāpa-hāriṇi vāriṇi |
stana-dvaye taruṇyā vā manohāriṇi hāriṇi ||38||

kim iha bahubhir uktair yukti-śūnyaiḥ pralāpai-
rdvayam iha puruṣāṅgām sarvadā sevānyam |
abhinava-mada-līlā-lālasam sundarīnām
stana-bhara-parikhinnām yauvanām vā vanām vā ||39||

satyam janā vacmi na pakṣa-pātāl
lokeṣu saptasv api tathyam etat |
nānyan manohāri nitambinībhyo
duḥkhaika-hetur na ca kaścid anyāḥ ||40||

kāntety utpala-locaneti vipula-śroṇī-bharety unnamat-
pīnottuṅga-payodhareti samukhāmbhojeti subhrūr iti |
dṛṣṭvā mādyati modate'bhiramate prastauti vidvān api
pratyakṣāśuci-bhastrikām striyam aho mohasya duṣceṣṭitam ||41||

smṛtā bhavati tāpāya dṛṣṭā conmāda-kāriṇī |
sprṣṭā bhavati mohāya sā nāma dayitā katham ||42||

tāvad evāmṛtamayī yāval locana-gocarā |
cakṣuṣ-pathād atītā tu viṣād apy atiricyate ||43||

nāmṛtam na viṣam kiñcid etām muktvā nitambinīm |
saiivāmṛta-latā raktā viraktā viṣa-vallārī ||44||

āvartaḥ saṁśayānām avinaya-bhuvanām paṭṭanam sāhasānām
doṣāṅgām sannidhānām kapāṭa-śata-mayām kṣetram apratyayānām |
svarga-dvārasya vighno naraka-pura-mukha sarvamāyākaraṅgam
strī-yantram kena sṛṣṭam viṣam amṛtamayām prāṇi-lokasya pāśaḥ ||45||

no satyena mṛgāṅka eṣa vadānī-bhūto na cendīvara-
dvandvam locanātām gata na kanakair apy aṅga-yaṣṭiḥ kṛtā |
kintv evam kavibhiḥ pratārīta-manās tattvam vijānann api
tvaṅ-māṁsāsthi-mayām vapur mṛga-dṛśām mando janaḥ sevate ||46||

līlavatīnām sahajā vilāsā-
sta eva mūḍhasya hṛdi sphuranti |
rāgo nalinyā hi nisarga-siddha-
satra bhramty eva vṛthā ṣaḍ-aṅghriḥ ||47||

saṁmohayanti madayanti viḍambayanti
nirbhartsyanti ramayanti viśādayanti |
etāḥ pravīśya sadayaṁ hṛdayaṁ narāṇām
kiṁ nāma vāma-nayanā na samācaranti ||*||

yad etat pūrṇendu-dyuti-haram udārākṛti param
mukhābjaṁ tanvaṅgyāḥ kila vasati yatrādhara-madhu |
idaṁ tat kiṁ pāka-druma-phalam idānīm atirasa-
vyatīte'smin kāle viṣam iva bhaviṣyaty asukhadam ||48||

unmilat-trivalī-taraṅga-nilayā prottuṅga-pīna-stana-
dvandvenodgata-cakravāka-yugalā vaktrāmbujodbhāsini |
kāntākāra-dharā nadīyam abhitaḥ krūrātra nāpekṣate
saṁsārārṇava-majjanaṁ yadi tadā dūreṇa santyajyatām ||49||

jalpanti sārddham anyena paśyanty anyam savibhramāḥ |
hṛd-gataṁ cintayanty anyam priyaḥ ko nāma yoṣitām ||50||

madhu tiṣṭhati vāci yoṣitām hṛdi hālāhalam eva kevalam |
ataeva nipīyate'dharo hṛdayaṁ muṣṭibhir eva tāḍyate ||51||

apasara sakhe dūrād asmāt kaṭākṣa-viśānalāt
prakṛti-viṣamād yoṣit-sarpād vilāsa-phaṇābhṛtaḥ |
itara-phaṇinā daṣṭaḥ śakyaś cikitsitum auśadhai-
ścatur-vanītābhogi-grastaṁ hi mantriṇaḥ ||52||

vistāritaṁ makara-ketana-dhīvareṇa
strī-saṁjñitaṁ baḍīsam atra bhavāmbu-rāśau |
yenācirāt tad-adharāmiṣa-lola-martya-
matsyān vikṛṣya vipacaty anurāga-vahnau ||53||

kāminī-kāya-kāntāre kuca-parvata-durgame |
mā saṁcara manaḥ pāntha tatrāste smara-taskaraḥ ||54||

vyādīrghēṇa calena vaktra-gatinā tejasvinā bhoginā
nīlābja-dyutināhinā param aham dṛṣṭo na tac-cakṣuṣā |
dṛṣṭe santi cikitsakā diśi diśi prāyeṇa darmārthino
mugdhākṣṣaṇa-vikṣitasya na hi me vaidyo na cāpy auśadham ||55||

iha hi madhura-gītam nṛtyam etad-raso'yaṁ
sphurati parimalo'sau sparśa eṣa stanānām |
iti hata-paramārthair indriyair bhrāmyamāṇaḥ
sva-hita-karaṇa-dhūrtaiḥ pañcabhir vañcito'smi ||56||

na gamyo mantrāṇām na ca bhavati bhaiṣajya-viṣayo
na cāpi pradhvaṁsam vrajati vividhaiḥ śāntika-śataiḥ |
bhramāveśād aṅge kam api vidadhad bhaṅgam asakṛt
smarāpasmāro'yaṁ bhramayati dṛṣam ghūrṇayati ca ||57||

jāty-andhāya ca durmukhāya ca jarājirṇā khilāṅgāya ca
grāmīṇāya ca duṣkulāya ca galat-kuṣṭhābhībhūtāya ca |
yacchantīṣu manoharam nija-vapu-lakṣmī-lava-śraddhayā
paṇya-strīṣu viveka-kalpa-latikāśa-strīṣu rājyeta kaḥ ||58||

veśyāsau madana-jvālā
rūpe'ndhana-vivardhitā |
kāmbhir yatra hūyante
yauvanāni dhanāni ca ||59||

kaś cumbati kula-puruṣo veśyādhara-pallavaṁ manojñam api |
cārabhaṭa-cora-cetaka-naṭa-viṭa-niṣṭhīvana-śarāvam ||60||

dhanyās ta eva dhavalāyata-locanānām
tāruṇya-darpa-ghana-pīna-payodharāṇām |
kṣāmodaropari lasat-trivali-latānām
dṛṣṭvākṛtiṁ vikṛtiṁ eti mano na yeṣām ||61||

bāle līlā-mukulitam amī mantharā dṛṣṭi-pātāḥ
kiṁ kṣipyante virama-virama vyartha eṣa śramas te |
sampraty anye vayam uparataṁ bālyam āsthā vanānte
kṣīṇo mohas tṛṇam iva jagaj-jālam ālokayāmaḥ ||62||

iyam bālā mām praty anavaratam indīvara-dala-
prabhā cīram cakṣuḥ kṣipati kim abhipretam anayā |
gato moho'smākaṁ smara-śabara-bāṇa-vyatikara-
jvara-jvālā śāntā tad api na varākī viramati ||63||

kiṁ kandarpa karam kdarthayasi re kodaṇḍa-taṅkāritam
re re kokila komalam kala-ravam kiṁ vā vṛthā jalpasi |
mugdhe snigdha-vidagdha-cāru-madhurair lolaiḥ kaṭākṣair alam
cetaś cumbita-candra-cūḍa-caraṇa-dhyānāmṛtam vartate ||64||

virahe'pi saṅgamaḥ khalu
parasparam saṅgataṁ mano yeṣām |

hṛdayam api vighaṭṭitam cet
saṅgī viraham viśeṣayati ||65||

kim gatena yadi sā na jīvati
prāṇiti priyatamā tathāpi kim |
ity udikṣya nava-megha-mālikām
na prayāti pathikaḥ sva-mandiram ||66||

viramata budhā yoṣit-saṅgāt sukhāt kṣaṇa-bhaṅgurāt
kuruta karuṇā-maitrī-prajñā-vadhū-jana-saṅgamam |
na khalu narake hārākrāntam ghana-stana-maṇḍalam
śaraṇam athavā śroṇī-bimbaṁ raṇan-maṇi-mekhalam ||67||

yadā yogābhyāsa-vyasana-kṛśayor ātma-manaso-
ravicchinnā maitrī sphurati kṛtinā tasya kim u taiḥ |
priyāṇām ālāpair adhara-madhubhir vaktra-vidhubhiḥ
saniśvāsāmodaiḥ sakuca-kalāsāśleṣa-surataiḥ ||68||

yadāsīd ajñānam smara-timira-sañcāra-janitam
tadā dṛṣṭa-nārī-mayam idam aśeṣam jagad iti |
idānim asmākaṁ paṭutara-vivekāñjana-juṣām
samībhūtā dṛṣṭis tribhuvanam api brahma manute ||69||

tāvad eva kṛtinām api sphura-
tyeṣa nirmala-viveka-dīpakāḥ |
yāvad eva na kuraṅga-cakṣuṣām
tādyate caṭula-locanāñcalaiḥ ||70||

vacasi bhavati saṅga-tyāgam uddiśya vārtā
śruti-mukhara-mukhānām kevalam paṇḍitānām |
jaghanam aruṇa-ratna-granthi-kāñci-kalāpam
kuvalaya-nayanānām ko vihātum samarthaḥ ||71||

sva-para-pratārako'sau
nindati yo'lika-paṇḍito yuvatīḥ |
yasmāt tapaso'pi phalam
svargaḥ svarge'pi cāpsarasaḥ ||72||

mattebha-kumbha-dalane bhuvi santi dhīrāḥ
kecit pracanḍa-mṛga-rāja-vadhe'pi dakṣāḥ |
kintu bravīmi balinām purataḥ prasahya
kandarpa-darpa-dalane viralā manuṣyāḥ ||73||

san-mārge tāvad āste prabhavati ca naras tāvad evendriyāṇām
lajjām tāvad vidhatte vinayam api samālbate tāvad eva |

bhrū-cāpākṛṣṭa-muktāḥ śravaṇa-patha-gatā nīla-pakṣmāṇa ete
yāval līlāvatīnām hṛdi na dhṛtīmuṣo dṛṣṭi-bāṇāḥ patanti ||74||

unmatta-prema-saṁrambhād
ārabhante yad-aṅganāḥ |
tatra pratyūham ādhātum
brahmāpi khalu kātaraḥ ||75||

tāvan mahattvaṁ paṇḍityaṁ
kulīnatvaṁ vivekitā |
yāvaj jvalati nāṅgeṣu
hataḥ pañceṣu-pāvakaḥ ||76||

śāstrajño'pi praguṇi-tanayo'tyānta-bādhāpi bādham
saṁsāre'smin bhavati viralo bhājanam sad-gatīnām |
yenaitasmin niraya-nagara-dvāram udghāṭayanti
vāmākṣīṇām bhavati kuṭilā bhrū-latā kuṅcikeva ||77||

kṛṣaḥ kāṇaḥ khañjaḥ śravaṇa-rahitaḥ puccha-vikalo
vraṇī pūya-klīnaḥ kṛmi-kula-śatair āvrta-tanuḥ |
kṣudhā kṣāmo jīrṇaḥ piṭharaka-kapālārpita-galaḥ
śunīm anveti śvā hatam api ca hantya eva madanaḥ ||78||

strī-mudrām kusumāyudhasya jayinīm sarvārtha-sampat-karīm
ye mūḍhāḥ pravahāya yānti kudhiyo mithyā-phalānveṣiṇaḥ |
te tenaiva nihatya nirdayataram nagnikṛtā muṇḍitāḥ
kecit pañca-śikhī-kṛtās ca jaṭilāḥ kāpālikās cāpare ||79||

viśvāmitra-parāśara-prabhṛtayo vātāmbu-parṇāsanā-
ste'pi strī-mukha-paṅkajam sulalitam dṛṣṭvaiva moham gatāḥ |
śālyannaṁ sa-ghṛtam payo-dadhi-yutam ye bhuñjate mānavā-
steṣām indriya-nigraho yadi bhaved vindhyaḥ plavet sāgare ||80||

parimala-bhṛto vātāḥ śākhā navāṅkura-koṭayo
madhura-vidhurotkanṭhā-bhājaḥ priyā pika-pakṣiṇām |
virala-virasa-svedodgārā vadhū-vadanendavaḥ
prasaratī madhau dhātryām jāto na kasya guṇodayaḥ ||81||

madhur ayam madhurair api kokilā
kala-ravair malayasya ca vāyubhiḥ |
virahiṇaḥ prahiṇasti śarīriṇo
vipadi hanta sudhāpi viśāyate ||82||

āvāsaḥ kila-kiñcitasya dayitā-pārsve vilāsālasāḥ
karṇe kokila-kāminī-kala-ravaḥ smero latā-maṇḍapaḥ |

goṣṭhī sat-kavibhiḥ samam katipayair mugdhāḥ sudhāmsōḥ karāḥ
keṣāmcit sukhayanti cātra hṛdayam caitre vicitrāḥ kṣapāḥ ||83||

pāntha strī-virahānalāhuti-kalām ātanvatī mañjarī-
mākandeṣu pikāṅganābhir adhunā sotkaṅṭham ālokyate |
apy ete nava-pāṭalā-parimala-prāg-bhāra-pāṭac-carā
vānti-klānti-vitāna-tānava-kṛtaḥ śrīkhaṇḍa-śailānilāḥ ||84||

prathitaḥ praṇayavatīnām
tāvāt padam ātanotu hṛdi mānaḥ |
bhavati na yāvac candana-
taru-surabhir malaya-pavamānaḥ ||85||

sahakāra-kusuma-kesara-
nikara-bharāmoda-mūrcchita-dig-ante |
madhura-madhura-vidhura-madhupe
madhau bhavet kasya notkaṅṭhā ||86||

acchāccha-candana-rasārdratarā mṛgākṣyo
dhārā-grhāṇi kusumāni ca kaumudī ca |
mando marut sumanasāḥ śuci harmya-pṛṣṭham
grīṣme madam ca madanam ca vivardhayanti ||87||

srajo hṛdy āmodā vyajana-pavanaś candra-kiraṇāḥ
parāgaḥ kāsāro malayaja-rajāḥ śīdhu viśadam |
śuciḥ saudhotsaṅgaḥ pratānu vasanam paṅkaja-drśo
nidāgha-rtāv etad vilasati labhante sukṛtinaḥ ||88||

sudhā-śubhram dhāma sphurad-amala-raśmiḥ śāsadharaḥ
priyā-vaktrāmbhojam malayaja-rajāś cātisurabhiḥ |
srajo hṛdyāmodās tad idam akhilarā rāgiṇi jane
karoty antaḥ kṣobham na tu viṣaya-saṁsarga-vimukhe ||89||

taruṇī-veśoddīpita-kāmā
vikasaj-jātī-puṣpa-sugandhiḥ |
unnata-pīna-payodhara-bhārā
prāvṛṭ tanute kasya na harṣam ||90||

viyad-upacita-megham bhūmayāḥ kandalinyo
nava-kuṭaja-kadambāmodino gandhavāhāḥ |
śikhi-kula-kala-kekārāvaramyā vanāntāḥ
sukhinam asukhinam vā sarvam utkaṅṭhayanti ||91||

upari ghanam ghana-pāṭalam
tiryag girayo'pi nartita-mayūrāḥ |

kṣītir api kandala-dhavalā
dṛṣṭim pathikaḥ kva pātayati ||92||

ito vidyud-vallī-vilasitam itaḥ ketaki-taroḥ
sphuran gandhaḥ prodyaj-jalada-ninada-sphūrjitam itaḥ |
itaḥ keki-kṛīḍā-kala-kala-ravaḥ pakṣmala-dṛśām
kathaṁ yāsyanty ete viraha-divasāḥ sambhṛta-rasāḥ ||93||

asūci-sañcāre tamasi nabhasi praudha-jalada-
dhvani-prājñammanye patati pṛṣatānām ca nicaye |
idaṁ saudāminyāḥ kanaka-kamanīyam vilasitam
mudam ca mlānim ca prathayati pathi svaira-sudṛśām ||94||

āsāreṇa na harmyataḥ priyatamair yātuṁ bahiḥ śakyate
śītotkampa-nimittam āyata-dṛśā gādham samāliṅgyate |
jātāḥ śīkara-śītalās ca marutor atyanta-kheda-cchido
dhanyānām bata durdinam sudinatām yāti priyā-saṅgame ||95||

ardham suptvā niśāyāḥ sarabhasa-suratāyāsa-sanna-ślathāṅga-
prodbhūtāsahya-tṛṣṇo madhu-mada-nirato harmya-pṛṣṭhe vivikte |
sambhoga-klānta-kāntā-śīthila-bhuja-latā-varjitam karkarīto
jyotsnābhinnāccha-dhāram pibati na salilam śāradam manda-puṇyah ||96||

hemante dadhi-dugdha-sarpir aśanā māñjiṣṭha-vāso-bhṛtaḥ
kāsmīra-drava-sāndra-digdha-vapuṣas chinnā vicitrai rataiḥ |
vṛttoru-stana-kāminojana-kṛtāsleṣā grhābhyantare
tāmbūli-dala-pūga-pūrita-mukhā dhanyāḥ sukham śerate ||97||

praduyat-praudha-priyaṅgu-dyuti-bhṛti vikasat-kunda-mādyad-dvirephe
kāle prāleya-vāta-pracala-vilasitodāra-mandāra-dhāmnī |
yeśām no kaṅṭha-lagnā kṣaṇam api tuhina-kṣoda-dakṣā mṛgākṣī
tesām āyāma-yāmā yama-sadana-samā yāminī yāti yūnām ||98||

cumbanto gaṇḍa-bhittir alakavati mukhe sītkṛtāny ādadhānā
vakṣaḥ-sūtkañcukeṣu stana-bhara-pulakodbhedam āpādayantaḥ |
ūrū-nākampayantaḥ pṛthu-jaghana-taṭāt sraṁsayanto'mśukāni
vyaktaṁ kāntā-janānām viṭa-carita-bhṛtaḥ śaiśirā vānti vātāḥ ||99||

keśānākulayan dṛśo mukulayan vāso balād ākṣipa-
nnātanvan pulakodgamam prakāṭayann āvega-kampam śanaiḥ |
bāram bāram udāra-sītkṛta-kṛto danta-cchadān pīḍayan
prāyah śaiśira eṣa samprati marut kāntāsu kāntāyate ||100||

yady asya nāsti ruciram tasminṁ tasya sprhā manojñe'pi |
ramaṇīye'pi sudhāmśau na manaḥ-kāmaḥ sarojinyāḥ ||101||

vairāgye samcaraty eko nītau bhramati cāparaḥ |
śṛṅgāre ramate kaścīd bhuvi bhedaḥ parasparam ||102||

iti śubham bhūyāt |